Internet sahypa üçin düzedip taýýarlan ; Timur Kor

3. DODAKLANÝAN WE DODAKLANMAÝAN ÇEKİMLİLER

11-nji gönükme. Sözleri okaň Dik çyzygyň çepindäki we sagyndaky sözleriň çekimlilerini aýry-ary göçüriň.

Bol	Ak
Gur	gyz
Dök	däl
üz	ek
	git

Göçüren çekimlileriňiziň haýsylaryny dodaklanýan çekimlilerdigini, haýsylarynyň dodaklanmaýan çekimlilerdigini aýdyň.

Dodaklanýan we dodaklanmaýan, dar we giň dodak çekimlileri aýdyň. Dürs ýazuw kadasy boýunça giň we dar dodak çekimlileri haýsy bogunlarda ýazylýarlar?

* * * *

12-nji gönükme. Şygry labyzly okaň we has gara ýazylan sözlerdäki çekimlileriň haýsysynyň dodaklanýan, haýsysynyň dodaklanmaýan çekimlidigini aýdyň.

Çaga

Ataň-enä göz **guwanjy**,

Mähribany bolan çaga,

Deňäp bolmaz tylla-genji,

Bir ýylgyrşyň bilen, çaga.

Senden pesdir siliň **güýji**,

Bar tagamdan mähriň süýji,

Garrylaryň berk **söýenji**,

Erkin oýnap-gülen çaga.

Şat durmuşyň ajap görki,

Ýürekleriň sensiň örki,

Bu berlen belent erki,

Turkmenkultur.com

Geljek üçin ulan, çaga.

Seň arkaňda döwletim bar,

Ol bagtyıy berk goraýar,

Şoldur saňa bolup hossar,

Ýagty ýola salan çaga,

(A. Baijmyradow).

Şygryň mazmunyny öz sözleriňiz bilen aýdyp beriň. Çaga barada bilýän nakyllaryňyzy ýatlaň.

13-nji gönükme. Teksti göçüriň. in soňky söziemdäki dodaklanyan çekimlileriň aşagyna bir çyzyk, dodaklanmaýan çekimlileriň aşagyua iki çyzyk çyzyň.

TÜRKMENISTAN

Türkmenistan biziň mähriban Watanymyz. Ol 1991-nji ýylyň 27-nji oktýabrynda özbaşdak, garaşsyz döwlet boldy. Onuň ilkinji Prezidenlligine Saparmyrat Ataýewiç Nyýazow saýlandy.
Biziň halkymyz ony Türkmenbaşy diýip atlandyrýar. Bu oňa goýulýan uly hormatdan nyşandyr Garaşsyz ýurdumyz Türkmenistan 1995-nji ýylyň 12-ıiji dekabrynda Bitarap döwlet diýlip
ykrar edildi.

Mahriban, garaşsyz, bitarap sözleriniň manysyny düşündiriň we sözlük depderiňize ýazyň.

* * * *

14-nji gönükme.Läle bentlerini okaň we göçüriň hem-de dodak çekimlileriniň aşagyny çyzyň

Gül-gülüstan Watanym,
Bagy-bossan Watanym,
Ömürbaky ýaşasyn,
Arzuw eýläp ýetenim.

Biziň ile gül bitdi,
Lal dillere dil bitdi,
Ýaşasyn eziz Watan!
Başymyz göge ýetdi.

Turkmenkultur.com